

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Insetate: un şir petit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

În preajma conferenţelor învăţătoreşti.

Peste câteva zile se vor întruni învăţătorii dela şcolile populare gr. or. din archidieceză în conferenţele lor anuale.

Conferenţe *cercuale*, cum sunt cele de acum, la cari să întruiesc învăţătorii din mai multe tracte protopresbiterale, au fost şi înainte cu trei ani, însă acele, din motive neimpărtăşite nouă, sau abandonat în parte şi în locul lor s-au ținut așa numitele conferenţe *tractuale*, la cari luau parte învăţătorii dintr-un singur protopopiat.

Consistorul a făcut dispoziţiune ca de acum înainte în fiecare an să se ție odată pe an conferenţe *cercuale*, la cari învăţătorii vor primi diurne şi spesele de călătorie şi de trei ori conferenţe *tractuale*, la cari învăţătorii nu vor primi diurne.

Programul conferenţelor de acum este cât se poate de frumos şi pot zice prea vast, ca să poată fi eschiat şi pertractat așa de temeinic cum cere firea lucrului. Limba română este cheia întregului învăţământ popular şi mărgăritarul preţios al firei noastre naţionale, așa că, stabilirea unor căi şi metode practice precum şi fixarea măr concretă a întregului material, recere nu câteva oare, ci pot zice zile întregi.

Socotind cele 2 zile — câte ne stau la dispoziţie — şi examinând apoi cele 17 puncte ale programului, ori cine poate conchide, că o aprofundare temeinică a temelor din program pare a fi imposibilă.

Nici chiar felul cum s-a distribuit temele nu o țin de potrivită şi norocoasă.

Distribuirea temelor din centru, fără a consulta părerile baremi a fostelor comisii permanente referitoare la aptitudinile şi împrejurările diferitelor persoane, mi se pare prea dictatorică. În felul acesta

ne pomenim şi cu teme lucrate superficial — la poruncă. Altcum lucrăm o temă primită din îndemn propriu şi cu plăcere şi atragere pentru aceea, şi altcum una impusă şi poruncită.

Dacă Ven. Consist. şi-a rezervat şieşi dreptul de a stabili programul conferenţelor, apoi consult ar fi ca acela să fie comunicat învăţătorilor în conferenţa precedentă şi apoi cei cu dragoste şi atragere pentru o temă oarecare, încă în aceea să se poată înştiinţa. În felul acesta fiecare învăţător şi în special fiecare debutant să poate pregăti din bună vreme şi cu răgaz în toată tinea pentru cutare temă din programul anului viitor.

Astfel am avea plăcerea şi satisfacţia a desbata asupra unor teme lucrate conştiincios, cu dragoste şi competenţă.

A pregăti o lucrare bună şi temeinică asupra legendelor şi tradiţiilor populare, bunăoară într-un restimp de 6 săptămâni, mai ales la începutul anului şcolar, când sunt la ordine înscrierile, pregătirea diferitelor date statistice etc. este aproape peste putinţă.

Accentuez dară, că pe lângă distribuirea nu numai potrivită a temelor din program şi timpul pentru lucrarea acestora a fost prea scurt.

În programul conferenţei din Braşov este şi punctul „Darea de seamă despre starea învăţământului în cele 3 protopopiate” făcută de comisiile permanente.

Punctul acesta, după părerea mea nu va putea fi pertractat, mai cu seamă din cauză, că nu va fi cine să facă rapoartele amintite.

Pentru a putea face un raport fidel şi amănunţit, care să aibă efectul şi folosul ce se aşteaptă dela acela, respectivul raportor mai întâi trebuie să cunoască şcolile, învăţătorii, modul de propunere al învăţătorilor, întocmirea şi cercetarea şcolilor etc., ca să poată satisface angajamentului său.

După cât ştiu eu, nici unuia dintre membrii respectivelor comisii nu li s-au dat posibilitatea a-şi câştiga informaţiunile necesare la pregătirea acestor rapoarte.

Faptul, că din întâmplare vr' unul din membrii respectivelor comisii au luat parte la examenul din vr'o comună, sau alta, absolut nu-l pune în posibilitatea de a face raport asupra stării învăţământului din tract şi nici barămi asupra celui din comuna respectivă. E ştiut doară, că examenele sunt, respective ar trebui să şi fie, — neste sărbări şcolare menite a strânge legătura între şcoală şi popor şi a-l atrage pe acesta către şcoală.

Conferenţele învăţătoreşti, așa cum ele sunt întocmite a funcţiona pe baza Regulamentului votat de Ven. Consistor, sunt un malum necesarium, care însă absolut nu satisface nici recerînţelor mai nouă ale şcolii şi nici aşteptărilor învăţătorilor. În ele se pot discuta şi pertracta numai cestiuni, cari cad în cadrul regulamentului şi admise la discuţie de comisar.

Între acelea însă, nu se cuprind şi cestiunile cari privesc mai de aproape situaţia şi referinţele învăţătorilor.

Iată deci pentru ce ele n'au produs şi nu pot produce insuflecţia şi rezultatul aşteptat.

Ele nu sunt efluxul cald şi insuflecit al învăţătorilor, unde voinţa şi interesul acestora să se poată manifesta în toată libertatea. Pot fi însă un prilej binevenit, unde învăţătorii, — dacă şi nu în cadrul programului şi în şedinţele acestora, — dară în conveniri separate pot discuta şi lua măsuri pentru reactivarea *reuniunilor învăţătoreşti*.

Să folosim dară prilegiul acestor conferinţe şi sau în şedinţele conferenţelor, — dacă comisarul va admite, — sau în altă întrunire să discutăm şi să facem paşii de lipsă pentru reactivarea reuniunilor.

Numai o reuniune condusă de

noi şi prin noi, ne poate apăra interesele obşteşti cu toată căldura şi bunăvoinţa recerută, şi numai aceea poate produce adevărata însuflecire şi emulaţiune spre binele şcolii şi cauzei, ce servim.

B. inv.

Camera şi delegaţiunile. Asupra convocării camerei şi a delegaţiunilor prim-ministrul Lukács s'a declarat cătră un ziarist astfel:

Nu aflu de lipsă să se convoace acum camera, de oarece trebuie să mai ținem în curând o sesiune a delegaţiunilor. Pentru convocarea delegaţiunilor nu este de lipsă întrunirea camerei. Este suficient, dacă convocarea delegaţiunilor se va face în monitorul oficial.

Din alt izvor însă se anunţă, că totuşi camera va fi convocată pentru a se enunţa convocarea delegaţiunilor.

Auffenberg — distins. În cercurile politice din Viena se vorbeşte, că ministrul comun de războiu, cav. de Auffenberg, în baza meritelor ce şi le-a câştigat în jurul votării legilor militare, a bugetului şi în deosebi a ultimului credit suplimentar, va fi împărşit de-o înaltă distincţie.

Aşa se câştigă baronatele!

Lusth a fost şters din lista consilierilor intimi. Prim-ministrul Lukács a încununat în mod oficial pe dep. Lusth Gyula, că Maj. Sa a primit renunţarea sa la distincţia de consilier intim şi în consecinţă a fost şters din conspectul consilierilor intimi.

Lusth poate acum dormi liniştit, căci a scăpat de o grije.

Încordări şi neînţelegeri între Rusia, Franţa şi Anglia. Deodată cu izbucnirea războiului balcanic se semnalează încordări între statele ententei, produse de interesele deosebite ce le au aceste state în faţa războiului. Cercurile diplomatice franceze sunt îngrijorate din cauza *curenţului războinic propagat de partidul panslavist din Rusia*. Deşi între Franţa şi Rusia s'a încheiat un acord, opinia publică a celor două state este în desacord în multe chestiuni. Astfel opinia publică rusă acuză pe

Franţa, că nu sprijineşte politica Rusiei în chestia Balcanică.

Diplomaţia engleză priveşte deasemenea cu oarecare îngrijorare mişcarea panslavistă şi desaproabă planul Rusiei ca provinciile Turciei să fie împărşite slavilor din Balcani. În cercurile politice şi diplomatice vieneze este viu comentată această întorsătură în relaţiunile dintre Franţa şi Rusia.

Dealtăparte ziarul «Nowoje Wremja», într'un articol se plânge contra Angliei şi Franţei din cauza atitudinii acestora faţă de războiul din Balcani. S'a aflat anume, zice ziarul amintit, că Anglia şi Franţa nu vor să dea ajutor Rusiei în chestia balcanică. Dacă Anglia şi Franţa vor părăsi pe Rusia în situaţiunea aceasta critică, rezultă că înţelegerea franco-rusă şi anglo-rusă a fost greşit încheiată. Rusia a făcut până acum o mulţime de concesii Angliei. Anglia o părăseşte acum şi invocă mereu congresul dela Berlin pe care nu-l poate călca. Anglia trebuie să ştie că Rusia are o armată cu mult mai puternică, care va avea o mare influenţă asupra istoriei. Rusia nu mai poate aproba în viitor asemenea combinaţiuni politice, din care nu poate trage profit. Rusia trebuie să scape din această încurcătură, şi să se alieze cu alte puteri cari la nevoie îşi vor recunoaşte datoria faţă de aliaţi.

Ne putem aştepta prin urmare la multe surprinderi în politica mare europeană pe urma războiului din Balcani.

Noul guvern al României. Mai multe ziare bucureştene publică lista probabilă a noului guvern conservator, a cărei stabilire definitivă se aşteaptă pe Marţi sau Mercuri fiind încă nelămurite unele piedeci provocate de atitudinea d-lui Carp, despre care se spune, că ar refuza să prezideze un guvern de concentrare cu condiţiunea de-a se relua raporturi normale cu partidul liberal. Portofoliile după informaţiunile «Adevărului» vor fi repartizate astfel:

D. Titu Maiorescu, preşedinte al consiliului şi ministru de externe. D. Take Ionescu, ministru de interne. D. N. Filipescu, mi-

Conceptia despre lume.

Fragment dintr-o conferinţă ținută la Societatea academică românească din Berlin. —

Fine.

Hobbes, Locke, Hume, dezvoltă naturalism, şi empirism critic, ca precursori în bună parte a lui Kant.

Subinfluenţa direcţiunii materialiste, în Franţa enciclopedişti, dar mai cu seamă Voltaire, propagă cel mai cras materialism. Un antidot al acestei pretense maladii, au fost Montesquieu şi Rousseau, cu principiile lor idealiste şi sociale.

Lumea gânditoare germană, deşi rudă cu anglo-saxonii practici, e aplicată să dea cultivare preocupărilor speculative-metafizice. Marele precursor a lui Kant, Leibnitz şi vulgarizatorul său Wolff — propoveduesc din nou idealismul Cartesian cu sistemul său de monade active, (cam un fel de «idee» platonice) deasupra cărora sta «monas»-ul etern — Dumnezeu. Armonia dintre monade o aşteptăm iubirea, iar forma ei de manifestare, e frumosul.

Cu Kant începe ep. II a filosofiei moderne. Kant sistematizează tot bagajul gândirii veacului, împreună cu sistemul monadist — mistic al lui Leibnitz-Wolff, cu concepţia Hume-Locke-iană, materialistă. Măsura lucrurilor, fiind în sistemul său, «eu-l gânditor», — el se

numeşte şi raţionalism subiectiv. Procedul întrebunţat de dăneul e criticismul.

De altminterlea Kant este o personalitate dedublată. Kant I, cel empiric susţine, că Dumnezeu, spiritul, nemurirea sunt concepţiile grandioase ale jocului fantaziei noastre, dar ele nu pot forma obiectul preocupărilor filozofice din moment ce nu se pot absolut de loc dovedi.

Kant Nr. II, însă totuşi le socoteşte ca un postulat practic şi realizarea lor o ține drept o datorie impusă de-o poruncă divină. — Izvorul acestei datorinţe residă de-aseamenea, în categoricul imperativ. De unde pe Kant Nr. I îl excludau popii din şcolile lor şi-l anatomizau pe toată linia, — cu apariţia lucrărilor ultime, întreagă ceata dualistă şi teologică şi-a ridicat zimbitor pâlăria dinaintea lui, şi galantă i-a răspuns: pardon, — așa te înțelegem şi noi!

Interpreţii pro şi contra a lui Kant au fost şi sunt legiune. Doctrina lui o completează Fichte, un idealist absolut, iar Schelling, tipul classic al romanticului în filozofie ajunge la concluziunea: «Natura e spiritul vizibil, spiritul e natura invizibilă. Rezultă deci, că realul absolut este egal cu idealul absolut».

Prin Hegel, idealismul îşi ajunge culminaţiunea şi el stă şi azi neatins în construcţiunea săvârşită de maestrul.

Fără să fim părtaşi ai sectarismului, fie în ştiinţă, fie în filosofie, — căci fiecare crîmpe de gândire îşi are în sfârşit rădăcina undeva în adevăr — acest «panlogism» a lui Hegel ne face impresia unui imens turn clădit din vorbărie.

Epoca III. Cu Herbert, celebrul pedagog, începe o întorsătură în filosofie, numită exactă. El cere să împreune rezultatele obţinute prin triumfurile zilnice ale ştiinţelor naturale cu idealismul, — pe-o cărare realistă. Cu tot eclecticismul, sistemul său poartă totuşi o pecete de originalitate. Contrar lui Kant care spunea, că esenţa lucrurilor n'o putem pricepe (Ding an sich) — Herbert susţine că, nu, noi formulăm contradicţiunile până atunci, până ajungem la un astfel de concept (reale) contrarul căruia nu ni-l putem imagina. Acesta este purul adevăr. Schopenhauer şi E. Hartmann, deşi monişti şi în câţva evoluţionişti, rămân propoveduitorii egoismului pesimist. În concepţia de lume a lui Schopenhauer principiul fundamental e abstract: voinţa pură şi necondiţionată; la Hartmann e concret: voinţa unită cu raţiunea, făcându-se astfel vizibilă prin forme definitive.

Lotze, cel mai mare eclectic al veacului nou, uneşte pe Spinoza, Leibnitz, Herbert şi Hegel. În genere elevii săi cercară să unească realizmul cu idealismul.

Cu dispariţia lui Hegel se părea că spiritul german filosofic era eşofat.

Toate sistemele ulterioare sânt, mult-puţin, fondate pe Kantianism şi sânt electice. Cu așa zisul «bancrut al ştiinţei» — gândirea filosofică a început a se adăpa de nou din comoră «filosofului dela Königsberg», ba Liebmann într-un adevărat refren, spune mereu «also muss auf Kant zurückgegangen werden». Işbânzile consecutive ale ştiinţelor naturale au născut o nouă pleiadă de materialişti craşi: Feurbach, Büchner, Moleschott, nu mai îngăduie decât materia şi energia.

Între materialişti şi idealişti izbucni o luptă cumplită, înarmaţi şi unii şi alţii cu tot bagajul ştiinţific al veacului. Se întâmplă că Dubois Reymond declară «Ignorabimus» şi atunci cu toţii încep a se întoarce la Kant.

Bazat pe Lamarck, genialul Darwin fundează sistemul său şi cu asta o nouă revoluţie se naşte în gândirea omenească. Alt cm de geniu, Spencer, creează sociologia şi etica sa, cari formează azi obiectul de preocupare al intelectualilor din toată lumea.

Positivismul îl fondează, sprijinit pe enciclopedişti şi Saint Simon, August Comte. Doctrina lui e cunoscută. În Anglia alătura de Herbert Spencer cel mai strajnic pozitivist e Stuart Mill, iar în Franţa genialul istoric-literar şi critic Taine, trace cu desvoltarea senzualismul lui Mill până la declaraţia, că nu există nimic decât

fenomene. Doctrina lui se numeşte şi «iluzia metafizică a Eului».

Spencer îşi clădeşte sistemul sprijinit pe pozitivismul lui Comte şi pe teoria darwiniană. Senzualist în senzul lui Mill, nu admite decât cunoştinţa fenomenelor, dar nici decât cunoştinţa în fond a obiectului sau subiectului. Toată evoluţiunea n-oi decât un lanţ de adaptări la mediul înconjurător. Cine nu a auzit dintre D-Voastră despre celebrul său «struggle of life»? Lupta pentru existenţă, trebuie puţin calmată prin egoismul altruistic. Lucrează pentru altul, căci astfel lucrezi şi pentru tine, e principiul suprem al eticei. Vi-ea în general nu e decât un curs nesfârşit de transformăţiuni chimice. Suferă, nemurire, Dumnezeu, sânt imaginaţiuni frumoase. «O fiinţă absolută» după cum ş'o închipuie mintea noastră e posibilă, dar «mintea omenească ţăr-murită niciodată n-o va cuprinde». Spencer e monist pur şi pozitivist absolut.

Cu cât înainta şcoala pozitivistă şi cuprindea teren, cu atâta vechiul cantianism se părea tot mai strâmtorât. Principiile fundamentale cantiane şi cele pozitiviste au cercat a-le împreuna Düring şi Wundt. Primul în concepţia lui e de un materialism cras; cosmosul în doctrina lui e un sistem pur mecanic. Materia şi forţa sânt infinite. Dumnezeu, nemurire nu există. El nu susţine numai ca Kant, că «cauzele şi incopierile ce ies din sfera experien-

nistru de domenii. D. Al. Marghi-loman, ministru de finanțe. D. Al. Bădăraș, ministru de instrucție. D. C. Dissescu, ministru de justiție. D. Mișu Cantacuzino, ministru de industrie. D. N. Xenopol sau d. C. Cantacuzino-Pascanu ministru de lucrări publice.

Asupra portofoliului războiului nu s'a discutat încă rămânând să se ia avizul prealabil al regelui. Se pun însă înainte numele d-lor generali Aslan, Culcer și Hârjeu.

Intrevederile între fruntașii conservatori continuă de altfel. Ultimul cuvânt îl are regele, căruia îi se va prezenta lista definitivă Marți sau Mercuri.

Tratatul de pace turco-italian care a fost semnat alături de delegații italieni Bertolini, Fusinato, Volpi și de delegații turci Nabi-beg, Fareddin-beg și Seifeddin-beg, s-a dat publicității în toată estinderea.

Tratatul conține 11 articole. Primele patru reglementează evacuarea Tripolitaniei, Cirenaicei, insulelor Mării Egee de trupele și funcționarii turci și italieni, schimbul de prizonieri de război, acordă amnistie completă locuitorilor din Tripolitania și insulele egeene.

Articolul 5 este privitor la reintegrarea în vigoare a tratatelor existând înainte de război. În articolul 6, Italia își angajează să încheie cu Turcia un tratat de comerț bazat de dreptul public european, se angajează a consimți la o urcare de la 11 la 15 la sută a drepturilor vamale turcești și să admită noi monopoluri și sporiri de taxe asupra consumației pe hârtie de țigară, petrol, chibrituri, alcool, cărți de joc.

În art. 7 Italia se angajează a suprima birourile postale italiene din Turcia simultan cu celelalte state. În art. 8 Italia făgăduiește să sprijine Poarta în eforturile sale pentru a face să înceteze regimul capitular în Turcia. În articolul 9 Turcia făgăduiește să îndemni-zeze pe supușii italieni funcționari ai administrației turcești concediați când cu începerea ostilităților. Prin art. 10, Italia se angajează a vărsa anual către datoria publică otomană, o sumă corespunzând cu media sumelor afectate datoriei publice în fiecare din ultimii trei ani, din veniturile celor două provincii. Italia și datoria publică vor avea latitudinea să ceară substituția anuității prin capitalizarea cu 4 la sută. Art. 11 stipulează intrarea în vigoare a tratatului în ziua semnării lui.

Fostul ministru de finanțe italian a declarat că războiul italo-turc a costat pe Italia mai mult de un miliard de lire.

Congresul național bisericesc.

— Raport special. —

Sibiu 20 Oct.

Sedința a șasea.

După verificarea procesului verbal, P. S. Sa, Episcopul Dr. Miron E. Cristea

propune, ca față de fondatorul Trandafil și soția sa Maria, biserica să-și arate recunoștința în felul, că co-sistoriul mitropolitan se fie îndrumat să stabilească o zi din an, în care să se celebreze parastas în toate bisericile noastre pentru odihna sufletelor marilor fondatori.

Propunerea s'a declarat de urgentă și se primește în unanimitate, fără discuție.

Deputatul Dr. Val. Moldovan se roagă de concediu pentru restul sesiunii. Concediul se acordă.

Se intră în ordinea de zi.

În numele comisiei școlare raportează deputatul Dr. V. Branice, asupra proiectului de regulament pentru examenul de calificare învățătoarească la institutele pedagogice confesionale ale mitropoliei gr.-or. române din Ungaria și Transilvania.

Espune împrejurările, cari au reclamat compunerea acestui nou regulament, înșiră deosebiriile dintre regulamentul nou și vechi, scoțând la iveală inovațiile introduse în noul regulament, apoi propune, ca regulamentul să fie primit în general și în special, cu unele mici modificări stilare.

Proiectul de regulament se votează în general; iar la discuția pe articole iau parte mai mulți deputați.

P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Il. Fuscariu excepționează dispoziția trecută în regulament, ca toate cneștiile referitoare la esamenul de calificare să se iee din competența consistoriului și să treacă în competența direcțiilor dela pedagogii. Mai ales nu consimte cu aceea, că diploma de învățor să fie estradată din partea comisiei esaminatoare, ci dorește să se mențină usul de până acum, și diplomele să le dea consistoriul, precum și admiterea la esamenul de calificare să se facă prin consistor.

La chestie vorbesc Dr. N. Oncu, Roman R. Clorogariu și alții.

Escl. Sa. Mitropolitul Ioan Meșianu dă unele lămuriri, iar deputatul Lazar Triteanu pledează pentru votarea textului din noul regulament, însă cu un adaos, anume, că diplomele să fie subscrise și de arhierul, respective de presidentul consistoriului.

Raportorul Dr. V. Branice răspunde la observările făcute în contra textului din regulament, pe care-l recomandă din nou congresului spre primire.

Propunerea P. C. Sale, Dr. Il. Fuscariu pusă la vot, nu se primește. Se pune la vot propunerea deputatului Lazar Triteanu, ca diplomele să fie subscrise și de Arhierul, și se primește.

Se declară în urmă votat și pe articole proiectul de regulament pentru esamenul de calificare învățătoarească.

Comisiunea fundațiunii Gozdu, constituită sub presidenția protopresbiterului Andrei Ghidui, raportează prin raportorul Dr. Petru Cornescu, asupra socotelilor acestei fundațiuni de pe anii 1909, 1910 și 1911. La propunerea comisiei, socotelile se aprobă și reprezentanței fundațiunii Gozdu i se dă absolutul îndată.

Regularea competențelor esactorului, cu ocaziunea esmisiunilor, încă nu s'a făcut; consistoriul mitropolitan se îndrumă deci, a face, respective a esopera dela reprezentanța fundațiunii acestor regulare.

Alegerea domnului Dr. Ioan Mihule membru în reprezentanță, în locul decedatului Ioan cavaler de Fuscariu, se ia la cunoștință cu aprobare.

Comisiunea financiară, prin raportorul Nicolau Garoiu, raportează asupra socotelilor consist. mitropolitan, pe anii 1909, 1910 și 1911.

Se citește raportul consistoriului mitropolitan în chestia aceasta și se propune aprobarea socotelilor, aflate în perfectă regulă, iar congresul le aprobă și dă absolutul consistoriului mitropolitan.

Comisiunea mai propune, ca în viitor la socotele, consistoriul mitropolitan să alătore și un conspect sumar despre fonduri și fundațiuni. Propunerea se primește.

Sedința proxima se anunță pe Sâmbătă la orele 10 dimineața.

Sedința a șaptea.

După autenticarea protocolului sedinței premergătoare se acordă dep. Dr. Alesandru Morariu concediul cerut pe restul sesiunii.

Deputatul Dr. Nestor Opreanu, adresează interpelația înaltului presidiu în chestia comunei bisericesti din Hodmező-vásárhely, scoasă de sub jurisdicțiunea mitropoliei noastre prin dispoziție ministerială. Mitropolitul Ioan Meșianu, espune fazele, prin cari a trecut afacerea, și își dă părerea, că interpelația ar putea să fie trecută la consistoriul mitropolitan pentru a mai face în chestia aceasta ceea ce s'ar mai putea face. Vorbește de nou interpelantul, apoi deputatul Vasile Goldiș, care comunică adevăratul motiv al dispozițiilor luate în chestia aceasta din partea guvernului și propune predarea interpelării în competența consistoriului mitropolitan, spre a face toți pașii pe cari îi va afla de ducători la scop. Congresul decide în acest înțeles.

Se intră în ordinea de zi. Comisiunea verificatoare, prin raportorul Dr. G. Fopa referă asupra mandatului deputatului Dr. G. Roosin, ales în cercul Tinec. Propune, ca actele se fie predade spre înțelegere consistoriului mitropolitan, iar verificarea numelui deputat se fie lăsată în suspens. Se primește. Acelaș raportor propune, ca față de decedatul deputat congresual Dr. Traian Paliciu, congresul să-și exprime condolențele prin ridicare, iar consistoriul mitropolitan se fie îndrumat să iee măsuri pentru efectuarea unei algeri. Se primește.

În numele comisiei bisericești raportează Dr. Nestor Opreanu asupra proiectului de regulament pentru procedura judecătorească în cauzele matrimoniale. Propune acceptarea proiectului în general, ca însă pentru debateră specială. În contra proiectului vorbește P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Fuscariu, pentru proiect deputatul I. A. de Preda, iar deputatul Dr. V. Branice prezintă proiect nou de regulament, pus pe alte baze.

Vorbesc la obiect: Dr. G. Dobrin, Arhimandritul V. Mangra, P. Cosma, Esclența Sa. Mitropolitul Ioan Meșianu, Vasile Goldiș, Arhimandritul Dr. Il. Pușcariu, iar congresul primește proiectul de regulament prezentat din partea comisiei. La discuția pe articole la care au participat deputații: Dr. Branice, I. A. de Preda. Dr. G. Fopa, Vasile Dămian, Nicolae Garoiu și raportorul, se primesc modificările propuse din partea comisiei. Proiectul de regulament se declară votat și pe articole.

Mitropolitul Ioan Meșianu necesitat fiind să se depărteze, predă presidiul Episcopului Ioan I. Popp, care consultă congresul, dacă vrea continuarea debaterii, ori amânarea sedinței, și pronunțându-se congresul pentru amânare

anunță sedința proxima pe d. a. la orele 4 punând la ordinea zilei alegerile pentru consistoriul mitropolitan și în delegațiunea congresuală și încheie sedința la orele 12 și jumătate.

Sedința ultimă se ține astăzi. Dimineață după săvârșirea serviciului divin.

Despre această sedință, precum și despre cea de ieri după amiază vă vom raporta pentru numărul de Miercuri.

Rap.

Dela ordinea zilei.

— Regimul militar din Croația și trialismul. — Cât va dura războiul? —

Am dat și noi știrea, că în Croația e pe cale a se introduce un regim militar absolutist. Știrea au publicat-o și susținut-o ziarul «Az Est» și alte ziare. Îndată după apariția ei, au urmat desmințirile, dar cu toate acestea, mai cu seamă în cercurile Slavilor de sud s'a susține și acum știrea, ca adevărată.

În privința aceasta lui «Az Est» îi se mai scriu din Viena următoarele:

Știrea despre o dictatură militară în Croația a produs mare bucurie în Viena. Slavii de sud zic, că lucrul acesta s'a ținut în taină, dar acum a ieșit la iveală pe neașteptate. Se afirmă chiar, că guvernul ungar și-a dat învoirea la numirea unui guvernor militar în Croația.

Croații, îndată ce s'a răspândit știrea, au exclamat:

— Acesta e primul pas pentru ducerea în deplinire a trialismului. Da, noi voim să ne desfacem de Ungaria și doriința ne este, ca în viitor nici un deputat slav de sud să nu mai intre în parlamentul din Budapesta.

Un politician croat a spus, că în direcția aceasta lucră noul partid de drept croato-sârb, în comitetul căruia sunt și Croați din Ungaria, împreună cu Croații și Slovenii austriaci. Acest partid desvoaltă o viață agitată în Viena. În urma acestei agitații și a presiunii situației externe s'ar fi învoit Lukács la numirea unui comisar militar, care să depindă de ministrul de război din Viena.

Nu știm, dacă se va realiza aceasta știre, dar ori cum, cazul e interesant, căci ne arată cu câtă răvnă și consecvență se urmărește trialismul. Se zice, că deputații croați aparținători partidului de drept au decis, să nu mai intre în parlamentul ungar.

Scopul final este: trialism pe baze pancroate.

Cât va dura războiul Balcanic? Și-au pus mulți aceasta întrebare. Un diplomat a zis, încă înainte de-a se începe ostilitățile, că războiul va dura scurt, cel mult vre-o 2 luni.

Acum «Berl. Tageblatt» scrie următoarele în privința aceasta:

Correspondentul din Belgrad al ziarului nostru, Perzius, căpitan în afară de serviciu, a fost admis să fie correspondent pe câmpul de luptă. Perzius a cercetat pe Drul Milan Seinovic, șeful secției politice a ministerului sârb de externe și l-a întrebat, cât va ține războiul? Seinovic a răspuns:

— După părerea optimiștilor 6 săptămâni, după pesimiștii 6 luni.

Seinovic a mai spus, că războiul costă pe zi câte un milion coroane Sârbia are în numerar 100 milioane de franci.

In plin războiu.

— Lupte pe uscat și pe mare. — Bulgarii ocupă Mustafapașă — Spre Adrianopol. — Victoriile turcești. —

De două zile curg lupte de-alungul granițelor Sârbiei, Bulgariei, Greciei și Turciei. Luptele se dau parte pe teritoriu turcesc, parte pe teritorii statelor balcanice aliate. Trupele bulgare au pătruns prin trei trecătoare pe teritoriul turcesc: spre Adrianopol ocupând orașul Mustafapașă, prin trecătoarea muntelui Rodope și spre apus luând cu asalt localitățile Carovesele și Dsumaja. De altă parte Turcii au trecut granița bulgară la Tunras și se află în marș spre Filipopolis.

Sârbii au trecut dealul Iava și pătrunzând în Sanjac înaintează spre Sjenica. Grecii, după o altă telegramă, au trecut deasemenea granița turcescă și au asediat localitatea Elasona. Pe mare se dau lupte în porturile Preveza, Varna și Burgas.

Cam acesta ar fi tabloul luptelor din ultimele 48 ore. Despre învingeri mai însemnate nu poate fi însă vorba, deoarece luptele date au avut loc mai mult între avantposturi și cete de recunoaștere.

Știrile mai nouă sunt următoarele:

Atena, 20 Oct. Prim-ministrul Venizelos a dat cetire în sedința de ieri a camerei unei depeșe a diadohului anunțând intrarea armatei grecești pe teritoriul Turciei. Ministrul marinei anunță plecarea flotei, a cărui unică doriință este să vadă ieșindu-i într'u întâmpinare flota turcă. Președintele camerei, a mai cerut voie, în mijlocul aplauzelor frenetice ale audienței, să trimită statelor aliate un nou salut frățesc acum când tunul bubuie în numele civilizației creștine contra barbariei. Un mare entuziasm domnește în toată Grecia.

Atena, 20 Oct. Ministrul marinei anunță că portul turc Preveza e blocat de escadra greacă din Marea Jonică.

Londra, 20 Oct. Din Atena se telegrafiază ziarului «Times» că trupele grecești au ocupat localitatea Damazi și defileul Meluna.

Sofia, 20 Oct. Intrarea trupelor bulgare în localitatea Mustafapașă a avut loc în sunetul muzicelor și în uralele locuitorilor bulgari. Garnizioana turcă din Mustafapașă a fost respinsă spre Adrianopol.

Londra, 20 Oct. «Daily Mail» află din Salonica că mai multe poduri din Sandjar au fost aruncate în aer de turci.

Constantinopol, 20 Oct. (Oficial). Flota turcescă a blocat porturile bulgare Varna și Burgas.

Constanța, 20 Oct. Vaporul austriac «Bruen», pe care se afla ministrul Bulgariei la Constantinopol Saraffoff, a sosit

tală, nu pot forma obiectul științei — ei de-a dreptul le tăgăduiește, ca neexistente.

Pe cât de radicale Düring pe atât de conciliante e Wundt și ceata aderenților săi încă este mare. Ei cerăcă să împăciuiască pozitivismul mai rafinat cu principiile metafizice cantiane. Baza oricărei științe o reduce la conștiință. Nemurirea personală, ca și Dumnezeu personal, sânt fantasmagorii.

*

Nu vreau să zic că întreagă lumea gânditoare de azi s-ar conduce, în concepțiile ce și-a făcut asupra lumii, de evoluționism. Nici vorbă. 80 la sută din zori și până'n noapte sânt preocupări de gândurile pânei ș-ale traiului material — restul nu-i importă. Ei și fac «datoria»: se susțin și se reproduc. Cam vre-o 18% se pretind «oameni cugetători» având cele mai pistruițe noțiuni și cele mai imposibile împăcheri de concepții, — și doar vre-o 2% — de sigur adevărată cremă — e condusă de lumina științelor naturale și de concepția pozitivă.

Mântuind aceasta mică, dar desigur plictisitoare înșirare istorică a celor mai însemnate piscuri ale gândirii filosofice, să-mi permiteți, ca înainte de-a trece la tema mea propriu zisă: să reasumez în câteva vorbe, actuala concepție evoluționistă.

Cele două legi absolute, fixate din partea alor doi oameni de geniu Lavoisier și Mayer la 1789 și la 1842, «constanța materiei și energiei cosmice», cuprinses ulterior sub o singură lege, aceea a substanței, — au valoare netăgăduită ș-asupra omului, carele ca «un produs al transformismului», ca «un triumf al marelui principiu al selecției unei naturale», cade în aceeași sferă. Nu numai viața sa fizică, ci și cea poezică «morală» încă trebuie să se supoie necondiționat acestei legi.

Provedință divină, voință liberă nu există. Ori ce fel de activitate omească se întâmplă în conformitate cu legea numită. Omul, cu toată lumea lui, e un produs al solului, climei și al milieului, asupra cărora forțele cosmice sânt suverane. Întreg progresul

omenimei nu e altceva decât adaptarea la eventuale schimbări terestre. Ținta morală nu poate fi în definitiv, decât un normativ al evoluției naturale, culminând în iubire, care se poate menaja numai calmându-se valorarea individului, ca acesta să nu jignească interesele masei.

*

În adevăr din labirintul torturător al minciunilor de veacuri, din hăul nesfârșit al controverselor, — cărarea inaugurată și sfîșită a științelor naturale relese relativ limpede și frumoașă. Lumina cea izbucnit pe urma acestor scrutații a fost deosebit de interesantă, revelațiunile naturii uimitoare. Consecințele sunt precalcabile: revoluționarea completă a moravurilor, a științei ș-a activității omecești, semănată de mâna naturii pe acest astru.

Pe scurt s-au fixat adevărurile: 1). Conflicul dintre rațiune și dogmă s'a rezolvat definitiv cu victoria celei dintâi. 2). În fața superbelor legi ale evoluției, au căzut prăbușindu-se cu

desăvârșire fabulele geocentrice și antropocentrice.

Positivismul a cuprins în rețeaua lui aproape toate științele. În dreptul penal de pildă, Lombroso Kraft-Ebing și o'ntreagă legiune de savanți au dovedit până la evidență, că crima e un fenomen de valoare a individului, nimic altceva, pentru că crima este efuzul construcțiunii biologice a criminalului. Dar în urma faptului că această valoare individuală jignește siguranța masei, de aceea trebuie luate măsuri de prevenție. Și-n definitiv răul niciodată nu se va putea sana cu măsuri de opreliște, ci cu transformarea în spre bine a organismului bolnav, individual sau social.

Pedagogia în Anglia, America etc. e pe drum de-a deveni pozitivistă. Spencer cucerește pe zi ce merge terenul în toată lumea cultă, cu sistemul său de educație rațională.

Nu mai vorbesc de foloasele imenze, pe cari studii științelor naturale le-a adus întregii omenimi muncitoare.

Deci ori cât ai fi de sceptic, ori

cât ai fi stăpânit de ideea că «totul e fix și că în fond nimic nu se schimbă», — totuși progresul științelor îți dă senzația înălțării și desăvârșirii.

Că nouile vederi vor avea să ducă o luptă extrem de lungă cu tradițiile și prejudițiile, — este lesne de înțeles. Va fi războiul tăcut, însă sigur, cel ducde picurul cu stânca, pe care însăși totuși o sfarmă.

Ce nu va dispărea însă niciodată din sufletul omeesc, se va chema totdeauna: Dumnezeu. Minunata știință va lărgi această concepțiune, ea o va ridica până la sublim, dovedind mereu că această putere enormă, infinită, este distribuită deopotrivă în lumea nevăzută a atomului ca și în trupurile colosale ale astrilor rătăcitori în spațiu — în celele miraculoase ale creierului omeesc, ca și în frumusețile pe care le plasmuește.

A. P. Bănuș.

Pentru comoditatea cumpărătorilor din Transilvania, am deschis o Filială în stil mare în **Brașov**, strada porții Nr. 60. Înainte de a vă procura mobile, vizitați depositul nostru, deoarece firma noastră în toată Transilvania este cea mai capabilă de concurență, având cel mai mare deposit

Fabrică de mobile Székely și Réti

Marosvásárhely, Széchenyi-ter 47.

Brașov, Strada Porții 60.

... Se creditează fără urcarea prețului și plată în rate. ...

În dimineața în fața portului Varna când a fost nevoit să se oprească, neputând să intre în port din cauza luptei ce se dădea acolo între câteva torpiliere turcești și bulgărești, acestea din urmă gonite de flota otomană. Ministrul Saramoff a asistat la această bătaie ce a durat dela orele 6 jum. până la 11 dimineața, și care s'a sfârșit prin fuga celor două mici torpiloare bulgare, cari n'au putut fi ajunse de turci cu toate că aceștia lansau mereu obuze în contra lor.

Vaporul austriac văzând în cele din urmă că e peste putință a intra în port, a luat direcția Constanței, unde a sosit astăzi la 6 seara.

Constantinopol. 20 Oct. Ziarele turce anunță că trupele otomane întărite cu cete de albanezi, puse sub comanda lui Hassanbey, au plecat spre Podiva și Cupravana. S'a încins o luptă crâncenă între trupele turce și soldații sârbi, cari trecuseră granița. Sârbi au fost respinși.

Constantinopol. 20 Oct. Ziarul Sabin află că trupele turcești au trecut granița bulgară lângă Ortakeny, unde a avut loc o luptă violentă. Trupele turcești se găsesc pe teritoriul bulgar în două părți și păstrează pozițiile lor.

Constantinopol. 20 Oct. „Yeni Gazeta” află că turcii care au pătruns în Bulgaria prin Timarch înaintează și că bulgari se retrag. O mare luptă e așteptată pentru azi în apropiere de Filipopoli.

† Maria D. Pascu n. Spuderca.

Azi, la orele 5 dimineața a repausat, în loc, frunțașă văduvă a comerciantului Dumitru Pascu, înscriindu-se prin moarte în șirul nemuritorilor binefăcători ai neamului nostru. Pentru a se învedera frumoasele sentimente altruiste și iubirea de neam a repausatei, lăsam să urmeze testamentul:

Las, ca averea mea imobilă ce constă din casele mele alăturate în Str. Prundului cu Nr. 47, să rămână moștenire de veci și proprietate liberă și nefarmurită la biserica gr. or. rom. a Sfântului Nicolae din Brașov, care să se administreze împreună cu cealaltă avere bisericească, dar în cont separat sub următoarele condiții: ca aceste case să se folosească pentru un orfelinat-internat pe seama acelor băieți din parinți săraci, de naștere din Schei și români de religie greco-orientală, cari vor fi trecut de vârsta de 7 ani și nu vor fi împlinit vârsta de 20 de ani, vor umbla cu succes la vreo școală din Brașov și nu vor avea mijloacele de întreținere. Preferați vor fi, după rude, ceilalți, cari însă vor cerceta școli românești.

Despre averea ei mișcătoare face următoarele dispoziții:

1000 de coroane dă mesii studenților români din Brașov.

1000 de coroane Reuniunii femeilor române din Brașov pentru orfelinat.

1000 de coroane Reuniunii văduvelor române din Brașov, pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele.

500 de coroane Asociației meseriașilor Români din Brașov.

Iată, o femeie vrednică și o româncă, care se face nemuritoare, dând neamului ei toată averea și ajutorând prin obolul ei toate reuniunile culturale românești, mai de seamă din Brașov.

Pișdă vie să fie testamentul acestei mecenate, pentru toți românii cu stare și zilelor noastre înguste, când altruismul se vede că nu se găsește decât în casele modeste și sufletele distinse. Căci bogății nu închid ochii înainte de-a se gândi la neamul lor sărac și năcăjit!

Dumnezeu să binecuvănteze memoria repusatei Maria Pascu și să-i așeze sufletul în lăcașul dreptilor!

Rip.

ȘTIRI.

— 7 Octomvrie v. 1912.

La „Fundatiunea pentru ajutorarea ziariștilor români” a mai intrat la administrația „Revistei economice” dela institutul „Bihoareana” din Oradea-mare suma de cor. 100.

Dar nou. Marele binefăcător Vasile de Stroescu a trimis alte 1000 de coroane și la Caransebeș, pentru trebuințele elevilor din secțiunea pedagogică de acolo.

Advocați noul. Din Târgul-Murășului ni s'a scris: Săptămâna trecută au mai făcut cenzura de avocat următorii 5 tineri români: *Dr. Aurel Zigre* din Oradea; *Dr. George Crișianu* din Arad; *Dr. Romeo Munteanu* din Murăș-Jioara; *Dr. Augustin Rațiu* din Turda și *Dr. Aurel Blaga* din Cluj. — Felicitări.

O nouă catastrofă pe Dunăre. Din Galați, se anunță: Alaltăseară, la orele 7 jum. o barcă a „Monitorului Al Lahovarie” a plecat dela cheful Bursău cu 16 marinari, sub comanda unui caporal, încărcată fiind cu o mare cantitate de provizii, destinată echipei celui de monitor. În momentul plecării, barca s'a răsturnat și în dreptul debarcaderului navigației fluviale române barca, împreună cu toți marinarii s'a scufundat în valuri. Personalul vaporului „Principele Carol” și „Domnul Tudor”, dând ajutoare de salvare, au fost salvați 8 marinari, dintre cari unul a înebunit de groază.

Pentru găsirea cadavrelor celorlalți marinari se fac cercetări minuțioase. Catastrofa a avut loc în împrejurările următoare: În momentul plecării, comandantul bărcii dădu poruncă de plecare lopătarilor, cari neînțelegând bine ordinul, au greșit manevra, astfel că barca, luată de curent, s'a lovit cu latul în botul vaporului „Principele Carol”, răsturnându-se și asvârlind pe cei 16 marinari sub vapor.

Ulterior se anunță: La ancheta făcută de d-l amiral Eustațiu s'a constatat că în barca înecată se aflau 17 marinari, dintre cari au fost salvați 12, și înecați 5. Ancheta continuă.

Românca la universitatea și școlile superioare de fete din Budapesta. La universitatea din Budapesta anul acesta s'au înscris următoarele domnișoare române: Norica Ciurdariu, la filosofie, Margareta Hodoșiu, filosofie, Maria Orșan, medicină, Laura Seni, rig. în medicină, Georgina Roșu, medicină. La liceul de fete: Virginia Margarites cl. VIII, Maria Oltean cl. VII, Florica Filip cl. V. La școala superioară de fete: Luiza Malița cl. VI, Zoe Dumitreanu cl. V, cursul comercial: Silvia Birăuț.

Virilisti români al comitatului Sibiu pe anul 1913 sunt următorii: Esc. S. metropolit Ioan Mețianu 4728 cor. Part. Cosma, directorul „Albinei” 3086 cor. Dr. Octavian Rusu, adv. 1868 cor. George Imbăruș, inginer 1777 cor. Samuil Găngulea fabricant 1428 cor. Dr. Ilie Beu, medic 1306 cor. Dumitru Bănciu, farmacist (Sălște) 1212 cor. Nicolae Vidrighin, econom (Rășinari) 1182 cor. Ioan de Preda, avocat (Sibiu) 1175 cor. Dr. Vasile Preda avocat (Sibiu) 1088 cor. Ioan B. Boiu, paroh ort. (Sibiu) 858 cor. Dr. Nic. Comșa, medic (Sălște) 780 cor. Dr. Eusebiu R. Roșca, director/semin. (Sibiu) 756 cor. Dr. Atanasie Marinescu, jude de tablă f. p. 754 cor. Ioan Mihaiu hotelier (Sibiu) 708 cor. și Dr. Ioan Elekes, medic cercual (Sebeș) 632 cor.

Cununie. D-ra Eugenia Gogonea și d-l Mircea Tomas își vor celebra cununia în 14/27 Octomvrie st. n. la orele 4 p. m. în Poiana-mărului. Poiana mărului — Tohanul vechiu.

Prințesa Elena Infermieră — Crucea roșie sârbă a primit dela prințesa Elena, fiica regelui Petru, următoarea telegramă: „Ca fiică a poporului sârb, mă întorc în ceasul acesta hotărât, în Serbia, ca infermieră, ca să ușurez ranele eroilor luptători sârbi.”

Sfințirea școlii. Curatorul bisericii române greco-catolice din Presca de Secas, — ca senatșcolar-parohial — invită la serbările împreunate cu sfințirea școlii noul, ce se vor aranja Duminecă în 27 Octomvrie n. 1912, cu următorul program: La 8 ore dimineața s. Liturgie. La 9½ ore în. am. procesiune la școală și actul sfințirii, săvârșit de M. O. D. Eugen Pop Păcurar, protopopul Sebeșului. La orele 11½ în. am. adunarea Desp. Sebeș al Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din Arhidieceză. La ora 1 din zi prânz comun. La 3½ ore d. a. prelegeri populare în cadrele desp. Mercuria al „Asociațiunii” și imediat petrecerea cu joc a tineretului țărăn. La 7 ore seara petrecere cu joc pentru tineret. Venitul curat e menit pentru înzestrarea completă a școlii.

Devotamentul reginei Bulgariei. Din Sofia se anunță: E liniște absolută. De n-ar fi mișcarea trupelor, soserea și plecarea nesfârșitelor trenuri militare cari dau împrejurimilor gărei o animație neobișnuită, nimeni n-ar crede că

se prepară grave evenimente. Comunicările telegrafice și telefonice au fost aproape întrerupte. Populația habar n-are de ceea ce se întâmplă dincolo de mahalale; ea nu se preocupă decât de ultimele pregătiri în vederea războiului. Această liniște a capitalei bulgare, această liniște gravă a cetățenilor, are ceva impunător și mișcător în același timp. Bulgarii întrevăd viitorul cu seninătate, conștienți de cauza sfântă pentru care vor lupta. Regele Ferdinand a plecat alaltăseară la Stara Zagora în Rumelia, o poziție strategică importantă, situată pe întăriturile meridionale ale Balcanilor, unde e cartierul general al armatei bulgare. Stara e la 50 km. de granița turcă, la 80 km. de Adrianopol.

În timpul acesta, regina vizitează spitalele, unde face toate preparatiile în vederea primirii răniților din războiu. Suverana nu vrea să se dea îndărăt de la greaua sarcină ce-i va reveni în activitatea sa patriotică; interesul pe care-l arată tuturor operelor caritabile, organizate în vederea războiului, produce o mare impresie aici. Ea a avut ideea să sugereze ministrului de culte să dea voe elevilor să facă scama și bandajele necesare răniților. Propunerea a fost primită cu entuziasm și toți elevii și elevele lucrează la facerea bandajelor și scamei.

Bulgaria fără aviatori ruși. Un grup de aviatori ruși oferise guvernului bulgar serviciile sale, cu condițiunea să li se pună la dispoziție aeroplan, mecanic, material, bani de întreținere și asigurarea vieții. Guvernul bulgar acceptase oferta și dăduse chiar ordin Legățiunii bulgare din Petersburg ca să trateze cu aviatorii voluntari. Acum însă, informații din isvor demn de încredere vestesc, că guvernul bulgar nu mai face nici o înlesnire aviatorilor ruși și-le pune în vedere să se ducă pe câmpul de operațiune pe speșele lor proprii. În urma acestor dispozițiuni aviatorii ruși au refuzat cu toții să se mai înscrie în corpul aviatorilor bulgari, fiindcă cea mai mare parte din ei sunt oameni săraci și nu pot face față cheltuielilor necesare aviațiunii pe timp de război. În chipul acesta Bulgaria rămâne și fără aviatori, ce spera să-i primească din Rusia.

Cazul Hofrichter se repetează. De astădată însă nu în Austria ci în Italia. Iată ce se anunță din Milano: Zilele trecute s-au constatat în acest oraș o mulțime de cazuri de otrăvire. În urma cercetărilor poliției, s'a aflat, că mai mulți proprietari primiseră, pe post, câte un pachet de pilule în care era și câte-un prospect. Toți cari făcuseră încercări cu această „medicină”, s-au îmbolnăvit, prezentând simptome de otrăvire, ba o femeie a murit chiar. Afându-se că prospectele au fost tipărite în atelierul tipografiei Marion din Lodi, proprietarul tipografiei, luat fiind la întrebări, a declarat, că comanda pentru tipărirea acelor prospecte o primise din Domodossola și că tipărirea le trimisese tot în aceea localitate, ca — post restante. Poliția crede, că-i vorba de un act de răzbunare al anarhiștilor.

Lumina electrică pe timpul faraonilor? Profesorul Cady din Oxford, în urma unor minuțioase studii și cercetări — a ajuns la concluzia, că vechii Egipteni, încă pe timpul faraonilor, cunoșteau și aplicau puterea electricității. Ca o dovadă a acestei păreri, numitul profesor aduce criptele vechilor egipteni despre cari spune că sunt împodobite cu sculpturi și picturi atât de strălucite, încât executarea acestora, la adâncimea considerabilă în care se află sub pământ, ar fi fost imposibilă fără de o iluminată foarte puternică. Presupunerea că s-ar fi folosit de torțe, prof. Cady nu o condece în urma faptului, că culorile picturilor sunt atât de vii și de curate, încât la fumul torțelor ar fi fost absolut eschisă executarea lor. Afară de aceea, pe pereți nu se cunoaște nici cea mai mică urmă de funingine, ceea ce ar trebui necondiționat să se vadă, luând în considerare că lucrările pentru executarea acelor opere artistice au durat ani de zile.

A trebuit prin urmare să folosească lumina electrică. Aceasta e dovada, cu care prof. Cady cercă să arate, că vechii egipteni cunoșteau puterea electricității.

Știri mărunte. În urma mobilizării armatei otomane, guvernul turc a interzis, din cauza trebuințelor locale până la noi ordine, exportul din posesiunile Turciei Europene și din porturile Mării de Marmara și ale Arhipelagului, al următoarelor produse: făină, cartofi, grâu, orz, fân și paie.

— Din Fălcu (România) se anunță că pe malul drept al Prutului se observă patrulând, în mare număr, cavaleria rusă.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: *Szekely și Retti*, fabrică de mobile.

Din Brașov și Tara-Bârsei.

Necrolog. Maria D. Pascu după o lungă și grea suferință a adormit în Domnul fiind împărtășită cu sfințele taine Luni în 8 Octomvrie v. 1912 (21 Oct. n. 1912) în etate de 62 ani. Rămășițele pământești se vor ridica din casa răposatei din Strada Prundului Nr. 47 și se vor așeza în cimitirul bisericii Sf. Nicolae din Prund, Mercuri în 10 Octomvrie v. 1912 (23 Oct. n. 1912) la 3 ore după amiaz. Despre această ireparabilă pierdere se încunoștințează rudele, toți amicii și cunoscuții defunctei. Brașov, în 21 Octomvrie v. 1912. Fieți țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Jalnică familie.

Adresăm familiei întristate sincere condolențe.

Serbarea Sf. Sofii, patroana școalelor noastre centrale, a avut loc ericu o deosebită solemnitate în sala festivă a gimnaziului. După sfințirea apei de către părintele I. Prișcu și diaconul catichetel Dr. N. Stinghe, corul gimnaziului superior a executat sub conducerea d-lui prof. G. Dima o frumoasă rugăciune ocazională. D-l prof. V. Micula, apredind însemnătatea acestei serbări a rostit un discurs instructiv dând prețioase sfaturi pedagogice, cum au să și crească părinții copii acasă pentru ca ei să devină elevi model și membri folositori ai neamului și în genere ai omenirii. Oratorul a fost cu căldură aplaudat. Serbarea s-a încheiat prin o nouă rugăciune, cântată cu aceeași măiestrie de corul studenților, după care a urmat botezarea publicului prezent la serbare.

Pentru masa studenților români, a încurs dela „Fundatiunea Juganiana” din Cetate-Brașov suma de 50 cor. în amintirea fostului și regretatului ei președinte George B. Popp.

Primească marinimoasa donatoare sincerile noastre mulțumite. — *Direct. școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Cristofor Columb în Bioscopul Apollo. Direcțiunea bioscopului Apollo în reprezentațiunea de Marți 22 c. 4 ore p. m. ce o va ținea în interesul școlarilor, va prezenta cel mai scump film cinematografic, anume — *Cristofor Columb*.

Acest film a fost construit în 3 ani de zile și a costat aproape o jumătate milion cor.

Vapoarele ce se văd pe acest film sunt identice cu acelea, pe cari guvernul spaniol le-a donat expoziției „Cristofor Columb” aranjată la timpul său din partea Statelor Unite.

Pe acest film se află mai mult de 300 de artiști dramatici. — Toate tablourile sunt precis corespunzătoare. Acest film s'a construit în 3 ani pe baza fașiniilor acelor cari au participat la aceste împrejurări după ce au depus jurământ.

Oror. Direcțiuni ale diferitelor școli din loc sunt rugate a atrage atențiunea școlarilor la cele descrise mai sus. Intrarea: 20 fileri.

Scene din războiul Balcanic.

— Două regimente bulgare-române. —

Din orașul bulgar *Șiștoff*, au plecat Vineri, cu destinația pentru frontiera turcească și sub comanda colonelului *Oiacaroff*, regimentele de infanterie 33 activ și 54 de rezervă, compuse în majoritatea lor, din cetățeni bulgari de origine română.

Plecarea acestor regimente a fost înconjurată de mult fast, făcându-se în mijlocul unui entuziasm indescribibil.

Înăc de dimineață toate magaziniile din oraș — care erau închise — și casele particulare erau frumos pavozate cu drapelul național, covoare și ghirlande de flori.

La biserica catedrală s'a oficiat un serviciu divin, în prezența tuturor autorităților civile și militare și a unui numeros public, de toate clasele sociale, pentru izbândă trupelor creștine, contra armatelor semilunei.

A făcut o puternică impresie asupra asistenței faptul că în timpul slujbei preoții înghesuieau și rugau și pentru sănătatea M. S. Regelui Carol I și a familiei regale și pentru progresul poporului românesc.

După terminarea serviciului divin, preotul ecom Ștefan Milănoff, a ținut un înflăcărat discurs patriotic, rugând providența să ducă la victorii armatele aliate, care luptă pentru cruce și creștinism.

Relevând faptul că majoritatea trupelor ce compun garnizoana din *Șiștoff sunt Români, preotul a adus mari elogii valorii militare a soldatului român, care e sobru, viteaz și patriot.* Nu departe de aci, se înalță falnice monumente neperitoare, care vor vorbi de a pururea generațiunilor viitoare de vitejia armatelor române desfășurate pe câmpiile Plevnii, pentru triumful ideilor creștine și pentru libertatea poporului bulgar.

Colonelul Ciocaroff luând cuvântul declară că e mândru că are sub comanda sa soldați de origine română, în vinele cărora curge sângele eroilor de la 1877.

I-am admirat atunci, — a zis colonelul — i-am admirat și la 1885 în războiul cu Serbia, când soldații noștri de origine română au luptat cu multă vitejie și am convingerea că, și acum, tot ei vor încununa de glorie drapelul regimentelor ce comand.

Suntem creștini cu toții și vom lupta ca frații pentru ideea mare a creștinismului.

De și plecarea trenului militar era fixată pentru ora 1 p. m., încă cu două ore înainte străzile orașului erau înfeseate de populațiune.

Damele purtau toalete negre și cu capul gol, având buchete de flori.

La ora 12 se aude muzică militară. Erau trupele ce veneau spre gară. În fruntea armatei se află călare colonelul Ciocaroff, având peste corp o coroană de flori naturală, cu culorile naționale, oferită de municipalitatea orașului. Toți ofițerii și soldații purtau la piept, flori.

Cei logoditi purtau buchete cu panglicile albastre oferite de logodnice.

Din balcoane, curgea ca o ploaie asupra trupelor, buchete de flori, iar aclamațiunile nu mai conțineau.

Aproape de gară trupele au fost oprite de elevele liceului de fete, cari au împărțit soldaților flori, sărutându-i.

Entuziasmul era delirant. Lumea și trupele se îmbrățișau plângând.

Mamele și soțiile își sărutau îndelung copiii și soții. Logodnicele își îmbrățișau poate pentru ultima oară iubiiții. La gară erau de față, autoritățile școlare și întreg orașul. Aproape de îmbarcarea trupelor, d. Apostol Lincoff, primarul orașului, salută armata din *Șiștoff*, plecată pe câmpul de onoare.

Apoi d-șoara Marica Baceavova, fiica celui mai nobil cetățean din *Șiștoff*, studentă la Universitatea din Viena a ținut o frumoasă și mișcătoare cuvântare, care a mișcat până la lacrimi înțelegătoare asistență.

„Plecați sănătoși — a spus tânăra studentă, — plecați să vă faceți datoria către țară și frații subjugati din Macedonia, cu conștiința împăcată că v'ați făcut datoria de adevărați creștini și cetățeni.

„Noi vă vom urma ca dame de caritate, pentru a vă încuraja, pentru a vă alina durerile cu iubirea surorelor noastre pe care poate le-ați lăsat acasă. „Vom fi alături de voi, împărțind aceeași soartă, îndurând aceleași suferințe, înfruptându-ne cu toți din bucuriile gloriei.”

Sărutându-și logodnicul căpitanul Dumitrieff, d-șoara Baceavova a spus cu ochii înlăunați în lacrimi:

„Iar tu dragul meu, în care îmi puseseam toate speranțele viitorului, mergi și îți fă cu prisosință datoria.

„Nu șovăi, căci atunci nu mai ești demn de iubirea mea; mori mai bine cu glorie pe câmpul de onoare, căci aceia ce ai iubit-o se va ruga viața întreagă la mănăstiri, pentru odihna sufletului celui pe care l'a iubit, dar care a pus mai pre sus patria decât sentimentul său.”

Adresându-se trupelor cu un gest larg și maiestos spune „că femeile bulgare, preferă mai bine să fie văduve, decât să albe bărbați lași și nepatrioți.”

Acest discurs pronunțat cu un puternic accent de patriotism, a făcut o mare impresie în rândurile trupelor.

Mai vorbesc apoi colonelii Ciocaroff și Dumitroff, după care trupele sunt îmbarcate.

La ora 1 în sunetele muzicii și uralelor mulțimei trenul s'a pus în mișcare.

Cu același tren au mai plecat peste 100 doamne și domnișoare de bună condiție, înscrise ca dame de caritate la Crucea roșie.

Proprietar:
Tip. A. Mureșianu: Branice & Comp.
Redactor responsabil: Ioan Broten.

PRĂVĂLIE NOUĂ.

Anunț cu stimă On. public din loc și jur că am deschis un

DEPOSIT DE SPIRITUOASE,

în casele d-lui Ioan Petcu, fabrică de luminări, la 2 porumbi, Târgul puilor. Aci se vând toate speciile de lichieri, cogniacuri, rachiuri de prune și drojdii precum și de brad.

Cel mai mare magazin de haine în Ardeal.

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. mei muștirii din Brașov și împrejurime, că în urma circulației streinilor de peste vară — devenită obicei în orașul nostru — prăvălia mea de

haine pentru bărbați, băeți, copii și fetițe

am aranjat-o cu cel mai bogat și mai fin asortiment de haine confecționate, exclusiv, la comandă. — Din acest depozit, după ce partea cea mai mare a fost cumpărată peste vară, mai ales, de streinii vizitatori, — au mai rămas, între altele:

Pardesiuri de toamnă, paltoane de iarnă, blăni pentru orășeni și voiajori, șolovari, haine pentru bărbați, băeți copii și fetițe,

pe cari le vând cu cele mai moderate prețuri, oferind astfel oricui ocazia ca cu bani puțini să-și poată procura **haine fine, pregătite la comandă.**

Rog sprijinul binevoitor și cât mai multe comande din partea Onor. public.

Cu deosebită stimă

Succesorul N. P. Goldmann: **SAMUEL LIPOT.**

Brașov, Târgul Inului 33. (Palatul Cell).

Hallo! Unde grăbești stimat???

La

Ustredna Banka Ucastinny Spolok.

BUDAPEST, VI. Váci-körút 31.

După ce???

Să-mi cumpăr niște lezuri convertite de ale

Băncii Hipotecare Ungare,

cari au 6 trageri la an. cu câștigurile principale de:

Cor. 1000000

„ **500000**

„ **300000**

„ **100000 și de două ori**

„ **75000**

Tragerea proxima în 25 Octomvrie.

Lozurile acestea foarte bune se vând azi pe lângă condiții foarte favorabile ni anume: pe lângă **46 rate lunare à 6 cor.**

Deja după primirea primei rate i-se dă, respective i-se trimite cumpărătorului Lista legală de rate, în care se induce Seria, Numerul și eventual și Litera lozului vândut, pe a cărei bază va putea participa respectivul cumpărător atât la tragerea din 25 Octomvrie a. c. cât și la toate celea viitoare, întrucât se va purta cu achitarea ratelor totdeauna punctual. Rata primă e mai bine a se trimite prin mandat postal, pe acărui cupon trebuie indicată adresa cumpărătorului punctual și legibil. Pentru a putea scuti speșele de porto cu ocaziunea trimiterii ratelor viitoare, i-se trimite cumpărătorului cu ocaziunea expedierii listei de rate și un carnet de cecuri postale gratis.

Toate lozurile trebuie să se sorteze necondiționat.

Comandele sunt a se adresa **USTREDNA BANCA UCASTINNY SPOLOK.**

BUDAPEST, VI. Váci-körút 31.

E. D. G. DIK.

TINICHIGIU ȘI INSTALATE UR.

BRAȘOV, TÎRGUL CAILOR 20

Recomandă On. proprietari de casă, closete patentate, care nu îngheață și se spală cu apă.

S'a probat în trei erno foarte aspre și s'a constatat că nu poate îngheața.

Deși pentru a se putea instala u se pretind spese mari, nici vre-un local deosebit.

Reprezentanța principală a

Fabricii de mașini a Căilor ferate reg. ung. de stat

pentru mașini de treerat, motoare — benzin — gaz și locomobile, instalațiuni de mori, tot felul de mașini și unelte agricole. — **Novitate! Patent „Record II” mașină de sămănat**, șir pe șir, care sãmănt în rânduri și gunoște: 3 mașini într'una.

Reprezentant al fabricii de mașini **Massey-Harris S. A. Toronto, America de nord** pentru legat snopi, mașini de secerat. Aparat de cosit, greblat. **Novitate! Massey-Harris Grebla de tras brazde, combinat cu întorsător de fân**, 2 mașini într'una construite din oțel.

Reprezentant al fabricii de mașini **Fehér Miklós S. A. Budapest**, din (șlep.) Benzinlocomobile pentru scopuri de tracțiuni de **pluguri și imblătit**, mai departe pentru mori, sau Hexelmașini, Benzin-motoare și articole pentru mașini de imblătit, aparate pentru mori, tăiat balne. Instalațiuni complete pentru cameră de furaj.

Reprezentant al **S. A. Alfa Separator**. Mașini pentru lăptării de toată specie, aparate de răcit untul, urcioare, instalații complete pentru lăptării cu garanție pentru rentabilitate, cele mai bune absoaritoare de nutreț cu mașini de recit aerul.

Automobile, autobuse diverse cu garanție.

Mașini de transport pov. ră pentru vapoare.

Eternit-Schist cel mai bun coperiș.

Afaceri de schimb (trampă) cu mașini de treerat de tot soiul, motoare, mașini agricole și unelte de agricultură, cu condiții avantajoase.

Părți constitutive de mașini.

Reparaturi de mașini și unelte agricole cu prețuri ieftine prin mașiniști angajați spre acest scop.

Cantor și deposit **Josef Lányi BRAȘOV, Str. Lungă 201.**

Telefon 382. Interurb.

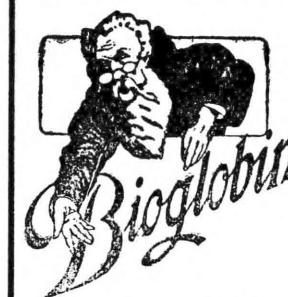
gîn cauza desfacerei articolelor

Linoleum și Jută

proconpe, covoare, plapome, perdele, se vinde cu prețuri foarte ieftine la prăvălia

Fritz Prediger,

1—100 Strada Porții Nr. 8.

Beutură esențială și cu gust bun, care porduce sânge. — Recomandat de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconva-

lescentă. — Inntuiețeaă producerea sângelui, lărinț d mușchii și nervi, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă în toate farmaciile.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS farmacist în Sibiu.

De vânzare.

Casele Dnui Radu George Aldea din Satulung No. 1256 conștătoare din 7 odăi, local pentru prăvălie, 5 magazine, grajd, grădină mare.

Doritorii să se adreseze la proprietarul 1—5